

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Amplius confirmantur dicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. V. Vtrum Ens simpliciter, &c. 147

ne perfectitate, & inalteitate: ergo potest præscindi ab illis.

⁵² Dices, quod etiam si aliquid non sit de conceptu alterius, non potest concipi sine illo, si dicatur relationem ad illud, v. g. etiam si terminus non sit de conceptu relationis, non potest relatio concipi sine termino; sed ratio entis dicit ordinem ad sua inferiora: ergo non potest concipi sine illis.

⁵³ Sed contra primo, quia ratio entis non dicit ordinem ad inferiora ex vi abstractionis mere præcisiuæ: ergo ratio entis potest concipi sine suis inferioribus. Probatur antecedens. Ratio entis solum potest dicere relationem rationis ad sua inferiora non realem; sed hæc relatio rationis non confurgit in ratione superiori per cognitionem mere præcisiuam, sed per cognitionem comparatiuam, vt constat ex dictis ad Logicam: ergo per cognitionem mere præcisiuam ratio superior non dicit relationem ad sua inferiora: ergo ratio entis potest concipi sine suis inferioribus etiam vt terminis. Patet consequentia. Ideo per vos necessario cognoscuntur inferiora entis cognitio entis, quia ens dicit relationem ad sua inferiora, sed ex vi cognitionis mere præcisiuæ ens non dicit relationem ad inferiora: ergo per cognitionem mere præcisiuam potest cognosci ens sine suis inferioribus.

⁵⁴ Contra secundo, etiam si gratis daremus, quod ens diceret relationem ad sua inferiora, & quod non posset concipi sine illis, conceptus entis potest esse simpliciter præcisiuus: ergo nulla est solutio. Probatur antecedens. Si ratio superior non posset præscindi ex eo quod diceret ordinem ad inferiora, nulla ratio superior esset simpliciter præcisa, sed hoc est falsum: ergo relatio rationis superioris ad inferiora non impedit præcisionem simpliciter. Minor est evidens, & illam concedunt omnes aduersarij; quia animal est ratio superior, & est simpliciter præcisiuus. Probatur Maior, omnis ratio superior dicit ordinem ad sua inferiora, sed secundum solutionem datam omnis ratio, quæ dicit ordinem ad inferiora, non potest esse simpliciter præcisa: ergo nulla ratio superior potest esse simpliciter præcisa.

SVBSECTIO II.

Amplius confirmantur dicta.

⁵⁵ Confirmatur; quia Analoga, quæ sunt proprie analogæ, non solum habent nomen commune, sed etiam rationem significatam per nomen; sed si ens non præscinderetur simpliciter, substantia, & accidens solum haberent nomen commune, & non rationem significatam per nomen: ergo non essent proprie analogæ, quod est contra omnes aduersarios. Maior est evidens. In hoc enim distinguitur analogum ab æquivoco, quod æquivoca solum habent nomen commune, non vero rationem significatam per nomen. Probatur minor. Ex vi nominis ens, importatur secundum aduersarios id, quod prædicatur de substantia, & accidenti; sed id, quod prædicatur de substantia, & accidenti, non est vna ratio, sed plures, & tantum est vnum nomen commune: ergo substantia, & accidens solum habent nomen commune, & non rationem significatam per nomen illud. Probatur Maior. Si non importaretur per nomen ens, id quod prædicatur de substantia.

R. P. de Ildaph. Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

tia, & accidenti, importaretur aliquid distinctum; sed hoc implicat: ergo, &c.

Dices, quod importatur attributio accidentium ad substantiam; non vero convenientia eorum cum illa.

⁵⁷ Sed contra: ergo ens non potest prædicari de substantia. Patet consequentia. Quod repugnat essentialiter substantiæ, non potest prædicari de illa: sed quod importatur ex vi nominis, ens, repugnat essentialiter substantiæ: ergo ens non potest prædicari de substantia. Maior est evidens. Ideo enim irrationale non potest prædicari de homine, quia irrationale repugnat essentialiter homini. Et ratio huius est manifesta, quia prædicatio affirmativa petit identitatem prædicati cum subiecto ad sui veritatem, sed id quod repugnat alicui subiecto essentialiter, non potest identificari cum illo: ergo id quod repugnat essentialiter alicui subiecto, non potest prædicari de illo. Probatur minor præcipua. Id, quod importatur per ens secundum aduersarios est attributio accidentium ad substantiam, sed attributio accidentium ad substantiam repugnat essentialiter substantiæ: ergo id, quod importatur per nomen ens, repugnat essentialiter substantiæ. Maior est solutio, quam impugnamus. Minor est evidens, quia attributio accidenti ad substantiam est ipsa entitas accidentium, & essentia illorum: sed essentia accidentium repugnat essentialiter substantiæ per identitatem: ergo attributio accidentium ad substantiam essentialiter repugnat substantiæ. Probatur maior. Attributio accidentium ad substantiam est ordo, quem dicunt accidentia ad substantiam: sed ordo, quem dicunt accidentia ad substantiam est essentia accidentium; quia est ordo transcendentalis: ergo attributio accidentium ad substantiam est essentia accidentium; sed essentia accidentium repugnat essentialiter substantiæ: ergo non potest prædicari de substantia: sed ens, vt constat ex solutione data aduersarij, est attributio accidentium ad substantiam: ergo ens non potest prædicari essentialiter de substantia: ergo substantia non est ens: ergo est nihil. Patet evidenter consequentia. Quodlibet est, vel non est: sed substantia non est ens: ergo est non ens; quo quid absurdius in Methaphysica: ergo per nomen ens non importatur attributio accidentium ad substantiam.

⁵⁸ Dices, quod per nomen ens non solum importatur attributio accidentium ad substantiam, sed etiam importatur ipsa substantia.

⁵⁹ Sed contra, si per nomen ens importaretur attributio accidentium ad substantiam, & ipsa substantia, omnis propositio, in qua prædicaretur ens de aliquo inferiori, esset falsa: sed hoc est absurdum: ergo, &c. Probatur Maior. Quotiescumque prædicatur ens de aliquo inferiori, v. g. de accidenti in hac prædicatione: accidens est ens, efficeret hunc sensum, accidens est substantia; sed est falsum quod accidens sit accidens substantia: ergo prædicatio, in qua prædicaretur ens de accidenti, esset falsa. Probatur Maior. Totum illud prædicatur de aliquo subiecto, quod importatur actualiter per prædicatum; sed per prædicatum ens, secundum aduersarios importatur actualiter accidens, & substantia: ergo accidens, & substantia prædicantur de accidenti. Probatur Maior. Ideo de homine prædicatur essentialiter vivens sensibile, substantia, ens, &c. quando prædicatur de illo animal, vt in hac propositione:

T 2 Homo

Homo est animal; quia prædicatum animal importat actualiter vivens, &c. Et ratio huius est manifesta. Quia si prædicatum non tribueretur subiecto secundum omne illud, quod essentialiter importat, iam non esset illud prædicatum, quod prædicaretur, sed aliquid distinctum ab ipso, quia nulla res potest esse sine sua essentia adæquata realiter, nec intelligibiliter, nec in prædicatione, nec extra prædicationem.

60 Confirmatur hoc; quia ideo istæ sunt diversæ prædicationes: Homo est animal; & homo est vivens; quia per primam prædicationem prædicatur essentialiter animal de homine, quia prædicatur secundum totam essentiam suam; & per secundam propositionem nullo modo prædicatur animal, sed aliquid distinctum ab ipso animali, licet sit de essentia animalis: ergo quando prædicatur aliquod prædicatum de aliquo subiecto, debet prædicari secundum totum id, quod dicit ipsum prædicatum essentialiter, & actualiter, alias non prædicabitur ipsum prædicatum, sed aliquid distinctum ab ipso. Tunc sic argumentor: ens per vos importat actualiter, & essentialiter substantiam, & accidens; quia utrumque est de conceptu essentiali entis: ergo quando prædicatur de accidenti, prædicatur secundum omne illud, quod actualiter, & essentialiter dicitur, vel non prædicabitur ens, sed aliquid distinctum ab ente, quod est falsum, ut probatum est; ergo vel ens non includit essentialiter, & actualiter substantiam, & accidens, vel omnis prædicatio, in qua ens prædicatur de inferiori, erit falsa; imo potest esse prædicatio hæretica, quando ens prædicaretur de Deo, quia efficeret hunc sensum: Deus est ens, id est, Deus est substantia, accidens, & creatura; quia omnia illa importantur actualiter, & essentialiter per ens.

60 Respondet Rubius in logica, tractatu de nominum analogia, sub titulo, quoniam modo conceptus analogi continent analogata, num. 45. quod licet conceptus entis includat substantiam, & accidens actu confuso, in prædicatione tamen applicatur singulis iuxta propriam naturam, ut dum prædicatur de substantia, applicatur ei ut primo enti, cui attribuuntur accidentia, & dum prædicatur de aliquo accidenti, applicatur eidem ut attributo substantiæ: sensus igitur huius prædicationis: substantia est ens, est iste, substantia est entitas prima, cui attribuuntur accidentia, & sensus huius propositionis: quantitas est ens, est iste, id est, habet entitatem per modum extensionis attributam substantiæ. Hæc Rubius.

61 Sed contra primo, quia etiam quis posset dicere, quod animal includit actu, & formaliter rationale, & irrationale, & quod quando prædicatur de homine, applicatur ei quatenus est animal rationale; sed qui ita philosopharetur, non esset alio modo convincendus, nisi quia implicat aliquod prædicatum prædicari essentialiter de aliquo subiecto, quin prædicetur secundum totum illud, quod actualiter continet, atqui ens actualiter continet substantiam, & accidens: ergo si prædicatur actualiter de substantia, debet prædicari secundum totum id, quod actualiter continet.

62 Secundo si hæc solutio subsisteret, ens non prædicaretur ut superius sed ut æquale; sed hoc est falsum: ergo ens non prædicatur modo dicto ab adversarijs. Minor est manifesta, quia omne prædicatum, quod non solum est commune

in nomine, & latius patet quolibet inferiori, est superius; sed ens ita se habet, quia non solum nomen est commune, alias esset æquivocum, & præterea latius patet quolibet inferiori: ergo ens est superius. Probatur maior præcipua. Illud prædicatur ut æquale de æquali, quod convertitur cum subiecto; sed illud, quod prædicatur in hac prædicatione, substantia est ens, convertitur cum subiecto: ergo prædicatur ut æquale de æquali. Probatur maior. Ideo hæc prædicatio est æqualis de æquali: Homo est animal rationale; quia animal rationale, quod prædicatur, convertitur cum homine, quod est subiectum. Et ratio huius est evidēs; quia illa sunt æqualia in prædicatione, quæ non se excedunt in prædicatione, quæ non se excedunt in quantitate; sed illud, quod convertitur cum subiecto, non excedit illud in prædicatione; nec exceditur à subiecto, quia de quocumque prædicatur animal rationale, v. g. quod est prædicatum, prædicatur etiam homo, qui est subiectum, & etiam è contra: ergo illud, quod convertitur, prædicatur de illo ut æquale de æquali; sed quod prædicatur de substantia iuxta solutionem datam, convertitur cum illa: ergo prædicatur, ut æquale de æquali. Probatur Minor. Prædicatum huius propositionis: substantia est ens, nihil est aliud quam entitas prima, cui accidentia proportionantur, vel ad quam ordinantur accidentia; sed entitas prima, cui proportionantur, vel ad quam ordinantur accidentia, est substantia, & substantia est entitas prima, cui proportionantur, & ad quam ordinantur accidentia, & de quocumque prædicatur substantia, prædicatur entitas prima, &c. & contra: ergo prædicatum, & subiectum in hac prædicatione: substantia est ens, convertuntur.

Respondet Rub. loco citato esse prædicationem æqualis de æquali simpliciter, & secundum quid superioris de inferiori; in tantum autem esse prædicationem superioris secundum quid, in tantum ens, quod prædicatur de substantia, poterat prædicari de accidenti secundum propriam rationem cuiuscumque subiecti.

Sed contra: ergo nomen æquivocum est etiam superius non solum secundum nomen, sed etiam secundum rem significatam eo modo quo ens est superius. Probatur consequentia, in tantum ens est superius, & prædicatur ut superius, in tantum ita prædicatur proprium prædicatum substantiæ ut possit tunc prædicari de accidenti, proprium prædicatum accidentis, sed quando per hoc nomen canis prædicatur proprium prædicatum de cane terrestri, poterat prædicari de cane marino proprium illius prædicatum; quia hoc dependet à voluntate libera hominis efficientis tales prædicationes, v. g. quando officio hanc propositionem, canis terrestris est animal latrabile, possum efficere hanc: canis marinus est piscis, vel efficiendo hoc modo propositiones: Animal latrabile est canis, & hic piscis est canis: ergo vel ens non est superius, vel quodcumque nomen æquivocum erit superius.

Confirmatur, nomen analogum improprium ideo est tale, & solum habet communitatem nominis, quia non importat aliquid commune, quod prædicetur de omnibus analogatis, licet quando prædicatur de principali analogato per nomen commune prædicatum proprium illius possit prædicari, etiam de minus principali per ipsum nomen

Quæst. V. Vtrum Ens simpliciter, &c. 149

nomen commune proprium prædicatum illius, ut quando prædicatur de Petro quod sit homo, potest prædicari de imagine etiam quod sit homo, applicando illud prædicatum cuiusque subiecto, iuxta propriam suam naturam; sed ens respectu accidentis, & substantiæ secundum Rubium, & alios, qui illum sequuntur, solum habet hanc superioritatem: ergo solum habet superioritatem nominis, & non rei significatæ: ergo vel est analogum improprium, vel æquivocum. Patet consequentia, æquivoca sunt illa, quæ solum habent nomen commune, & non rationem significatam per nomen: sed substantia, & accidens, Deus, & creatura solum habent nomen commune, & non rem significatam, & ad summum tale nomen est illis impositum secundum aliquam similitudinem: ergo sunt æquivoca; & ad summum analogia impropria: ergo nomen ens est æquivocum, & ad summum analogum improprium.

66 Vergetur hoc, si perfectas esset de conceptu essentiali entis, quod prædicatur de substantia, ens esset analogum improprium respectu accidentis, & substantiæ; sed hoc est falsum, ut ipsi adversarii sententur: ergo perfectas non est de conceptu essentiali entis, quod prædicatur de substantia. Probat Maior. Tunc aliquod nomen est analogum improprium, quando forma principalis analogata, in qua analogantur mediata analogata, est intrinsece in principali analogato, & extrinsece in minus principalibus; sed si perfectas esset de conceptu essentiali entis, quod prædicatur essentialiter, forma principalis analogati, in qua analogantur mediata analogata, esset intrinsece in substantia, & extrinsece in accidentibus: ergo si perfectas esset, &c. Maior est evidens. Nam ideo sanum est improprie analogatum secundum omnes adversarios respectu animalis, medicinæ, & pulvis, quia forma, in qua analogantur, est intrinsece solum in animali, quod est principalis analogatum, & extrinsece in alijs. Probat Minor, forma, in qua analogantur substantia, & accidens, est ens, quod prædicatur de substantia; sed si perfectas esset de conceptu essentiali entis, quod prædicatur de substantia, illud ens esset extrinsece in accidenti, & intrinsece in substantia: ergo, &c. Maior est evidens; quia forma analogatorum debet esse intrinsece saltem in principali analogato, sed solum ens, quod prædicatur de substantia, est intrinsece in substantia, quod est principalis analogatum: ergo accidens est analogum in ratione entis, quod prædicatur de substantia. Probat Minor, ens, quod prædicatur de substantia secundum adversarios includit essentialiter perfectatam; sed ens includens essentialiter perfectatam, tantum est intrinsece in substantia, & ad summum extrinsece in accidenti: ergo, &c. Probat Minor, quantum ad secundam partem: si ens, quod includit essentialiter perfectatam, esset intrinsece in accidenti, substantia prædicaretur essentialiter de accidenti; sed hoc est absurdum, quia accidens non est substantia: ergo ens, quod includit essentialiter perfectatam, non est intrinsece in accidenti. Maior est evidens, quia quotiescumque aliquid prædicatum est intrinsece in aliquo subiecto, potest prædicari de illo; ideo enim de animali prædicatur perfectas, & ens, quia est intrinsece in illo. Et ratio huius est manifesta, quia prædicari unum de alio nihil aliud est quam affirmare de illo id, quod est in ipsa re, quia ab eo quod res est, vel non est, pro-

positio dicitur vera, vel falsa: ergo si ens, quod includit essentialiter perfectatam, esset intrinsece in accidenti, prædicaretur de illo, quod est falsum: ergo non est intrinsece in accidenti: ergo tantum est intrinsece in substantia: ergo forma principalis analogati est extrinsece in minus principalibus: ergo est analogia impropria, quæ importatur per hoc nomen ens; (& idem argumentum fit de ente, quod prædicatur de Deo, quod solum est intrinsece in Deo, & extrinsece in creatura) & per consequens ens esset analogum improprium respectu Dei, & creaturarum.

Et si dicas, quod perfectas non includitur in 67 omni ratione entis, quod prædicatur de substantia, atque ideo aliquid entis erit intrinsece in substantia, & accidenti.

68 Contra est. Ergo illud, in quo non includetur essentialiter perfectas, posset concipi sine perfectate. Patet consequentia, omnis res potest concipi sine illo, quod non est illi essentialiter, ut probatum est iam; sed perfectas non est essentialis respectu alicuius entis, quod prædicatur de substantia, & accidenti: ergo illud ens potest concipi sine perfectate.

69 Confirmatur hoc, si inferiora entis includerentur in ente, ens significaret plura ut plura, ut æquivocum; sed hoc est falsum: ergo inferiora entis non includuntur in ente. Probat Maior, ens significaret idem quod substantia, & accidens; sed substantia, & accidens significant plura ut plura: ergo ens significaret plura ut plura. Maior est evidens suppositis principiis contrarijs; quia nomina substantia, & accidens significant obiectum, de cuius essentia est perfectas, & inalicitas; sed ens significat obiectum, de cuius essentia est perfectas; & inalicitas: ergo ens significat idem quod substantia, & accidens. Minor præcipua etiam est evidens; quia illa nomina significant plura ut plura, quæ significant obiecta distincta essentialiter, & quæ includunt differentias essentialiter oppositas; sed nomina substantia, & accidens significant obiecta distincta hoc modo: ergo significant plura ut plura. Maior est evidens. Nam ideo hæc nomina, Homo, & equus, significant plura ut plura, quia significant obiecta essentialiter distincta, & quæ includunt duas essentialiter oppositas. Et etiam hoc nomen canis, ideo significat plura ut plura, quia significat obiecta huiusmodi. Et ratio huius est evidens; quia differentia essentialiter distincta plurificant, & diversificant res, in quibus includuntur, quia de conceptu essentiali differentia est plurificare, & facere differre: ergo obiecta, quæ includunt differentias essentialiter oppositas, sunt plura ut plura; sed id, quod significatur per hoc nomen ens, includit essentialiter differentias oppositas: ergo sunt plura ut plura: ergo ens significat plura ut plura. Patet consequentia. Ideo nomen canis significat plura ut plura, quia id, quod significatur per illud, includit differentias essentialiter oppositas, sed id, quod significatur per nomen ens secundum adversarios includit differentias essentialiter oppositas: ergo significat plura ut plura hoc nomen ens.

70 Dices, quod nomen ens significat illa plura, cum convenientia illorum inter se, quod non habet nomen canis, atque ideo non est æquivocum.

71 Sed contra, quia significata per nomen ens, supposita sententia contraria, nullo modo con-

T. 3. veniunt

veniunt nisi in nomine: ergo falsa est solutio. Probat antecedens, quando aliqua significata per aliquod nomen includunt essentialiter differentias oppositas, ita ut nihil sit in illis significatis, quod illas non includat, nullo modo conveniunt nisi in nomine, sed significata per hoc nomen ens ita se habent: ergo solum conveniunt in nomine. Maior meo videri est evidens, nam ideo significata per ipsum nomen ens quatenus extenditur ad significandum ens reale, & rationis, nullo modo conveniunt, nisi in nomine, quia includunt essentialiter differentias oppositas, ita ut nihil sit in illis significatis, quod illas non includat. Minor etiam est evidens supposita sententia contraria. Nam significata per hoc nomen ens, est id, quod prædicatur de substantia, & id, quod prædicatur de accidenti; sed hæc significata includunt essentialiter differentias oppositas, ita ut nihil sit in illis significatis, quod illas non includat, ut aperte farentur adversarij. Imo ideo asserunt non posse præcindi conceptus à substantia, & accidenti, quia quidquid est in substantia essentialiter, includit perfectiorem, & quidquid est in accidenti essentialiter, includit inalicitatem; quia si in accidenti, & substantia daretur aliquid entis, quod non includeret essentialiter perfectiorem, & inalicitatem, illud posset concipi sine illis: ergo significata per hoc nomen ens, includunt essentialiter differentias essentialiter oppositas, ita ut nihil sit in illis significatis, quod non includat essentialiter huiusmodi differentias: ergo illa solum in nomine conveniunt: ergo nomen ens est æquivocum. Pater consequentia. Illud est nomen æquivocum, cuius significata solum in nomine conveniunt: sed significata nominis ens, solum in nomine conveniunt: ergo nomen ens est æquivocum.

72 Confirmatur hoc magis, licet significata alius nominis conveniant inter se, si tamen illud nomen significat illa secundum suas differentias, est nomen æquivocum; sed nomen ens significat secundum adversarios sua significata secundum suas differentias: ergo licet conveniant ipsa significata, nomen ens erit æquivocum. Minor est sententia adversariorum. Maior est evidens, nam licet significata huius nominis canis, conveniant in ratione substantiæ, nihilominus, quia per hoc nomen significantur secundum suas differentias, nomen canis est æquivocum, licet à nobis iam concipiatur convenientia illorum significatorum; ergo, &c.

SVBSECTIO III.

Secunda ratio principalis pro nostra conclusione ponitur.

73 Secundo principaliter sic argumentor; quia ens secundum se est perfectio simpliciter simplex, & modi inalicitatis, & perfecti creatæ sunt imperfectiones, aut ut melius loquar, dicunt imperfectionem; sed perfectio simpliciter simplex potest præcindi ab imperfectione: ergo ens ut sic potest præcindi à modis. Maior sic probatur quoad secundam partem, quia modi inalicitatis, & perfecti creatæ dicunt essentialem dependentiam, & limitationem, &c. sed limitatio, dependentia, &c. arguunt imperfectionem: ergo modi isti sunt imperfecti.

Maior quoad primam partem sic probatur, 74 quia ex Diuo Anselmo in *Mosologia* cap. 5. perfectio simpliciter simplex sic definitur, est melior ipsa quam non ipsa, & quam oppositum ipsius, sed ens secundum se est melius ipsum quam non ipsum, & quam oppositum ipsius. Nam melius est cuiusque rei sive sit creata, sive increata, habere essentiam, & esse, ac proinde esse ens, quam esse nihil, vel quam non esse ens formaliter, seu non habere essentiam, & esse; hoc est, esse negationem essendi: ergo ens est perfectio simpliciter simplex.

Deinde, quia omnis illa ratio, quæ formaliter reperitur in Deo sine oppositione ad aliam existentem in ipso, est perfectio simpliciter simplex, ut omnes Theologi nullo excepto docent, ut videre est in Diuo Thoma 1. part. quest. 4. clarius in Patre Suarez *tomo 1. in 1. partem, lib. 2. de Trinitate, cap. 10. num. 4. & 7.* Idem docet Pater Vazquez *to. 1. 1. part. P. Molina 1. part. disp. 2. P. Heriz, Pater Granado, & alij.* Ideo enim omnia attributa divina absoluta, ut est misericordia, iustitia, &c. sunt perfectiones simpliciter simplices, quia formaliter reperiuntur in Deo sine oppositione cum aliquo prædicato existente in Deo formaliter; e contra vero relationes divinæ non dicuntur perfectiones simpliciter simplices, quia licet non habeant imperfectionem, nihilominus tamen habent oppositionem inter se; sed ens, aut conceptus formalis est: nix reperitur formaliter in Deo: ergo est perfectio simpliciter simplex, & quod sine controversia est debet esse perfectio sine imperfectione, hoc est, nullam in suo conceptu formali, & essentiali includens. Ratio à priori debet esse, quia Deus est infinite perfectus sine vlla imperfectione: ergo non debet continere aliquod prædicatum imperfectionem involvens, alias ab illo imperfectus constitueretur; quia bonum ex integra causa, malum autem ex quocumque defectu.

Minor prima & præcipua, in qua est tota difficultas sic demonstratur, quia perfectio simpliciter simplex potest cognosci non cognita imperfectione; sed hoc modo cognosci potest præcindi: ergo perfectio simpliciter simplex potest præcindi ab imperfectione. Maior sic probatur, quia illud, quod essentialiter nec extrinsec, nec intrinsec constituitur ab aliquo, potest sine illo cognosci absolute, sed perfectio simpliciter simplex nullo modo constituitur essentialiter ab imperfectione: ergo potest cognosci sine illa. Maior est evidens, ut in confesso est apud omnes, solum enim aliqua ex illis rationibus impedit vnum cognosci sine alio; relatio enim non potest cognosci sine termino, sive prædicamentalis, sive transcendentalis sit; quia constituitur essentialiter extrinsec ab illo; ex alio capite homo non potest cognosci sine anima, quia constituitur essentialiter intrinsec ab illa; sed perfectio simpliciter simplex nullo modo constituitur ab imperfectione, quod sic probatur; quia illud, quod tanquam constitutum, vel ornamentum Dei est, non potest constitui imperfectione; quia iam in Deo daretur aliqua imperfectio; sed omnis perfectio simpliciter simplex est constitutiva, seu ornamentum Dei: ergo non constituitur imperfectione. Clarius probatur in hac perfectione, de qua loquimur, nimirum de ente secundum se. Quia ens secundum se est de essentia intrinseca Dei tanquam constitutum Dei: ergo si ens constituitur